

Nr 12

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1956/57 under tolfte huvudtiteln, avseende anslagen inom civildepartementets verksamhetsområde.

(5:e avd.)

Civildepartementet

1:o **Civildepartementet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 under tolfte huvudtiteln (punkt 1, s. 1—4 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för den 4 januari 1956) föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för civildepartementet uppföra ytterligare en tjänst såsom byråchef i Cr 13, *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för civildepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, *dels ock* till Civildepartementet: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 709 800 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 588 200 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, förutom vissa automatiska kostnadsförändringar,

att i personalförteckningen för civildepartementet uppföres ytterligare en tjänst såsom byråchef i Cr 13;

samt att på departementets avlöningsstat inrättas en tjänst i Cg 29 för den centrala handläggningen av samarbetsfrågor inom departementet, för vilka göromål ersättningen nu utgår från kommittéanslaget.

Till stöd för ifrågavarande förslag anför departementschefen:

»I 1953 års statsverksproposition (XII ht, p. 1) anförde dåvarande chefen för civildepartementet, att departementets arbetsuppgifter visat sig bli av en helt annan storleksordning än man vid departementets tillkomst under det då rådande lönestoppet haft anledning räkna med. De arbetskrafter, för vilkas avlöning medel beräknats under departementets avlöningsanslag, hade därför icke kunnat förslå. I stället hade sakkunniga med ersättning från tolfte huvudtitelns kommittéanslag måst anlitas i stor utsträckning. Departementschefen framhöll vidare, att vissa erfarenheter visserligen redan vunnits rörande de arbetsformer, vari departementets verksamhet lämpligen borde bedrivas, men att det av olika skäl då ännu var för tidigt att upptaga

departementets organisation till omprövning. Dessa uttalanden föranledde ingen erinran från riksdagens sida.

Under den tid, som därefter förflutit, har arbetsbördan inom civildepartementet ytterligare ökat. Detta är beroende huvudsakligen av följande skäl. Nya grupper befattningshavare i statsunderstödd verksamhet har hänförs till det statliga löneområdet. Genomförandet av sociala reformer har påkallat en samordning mellan allmänna sociala förmåner och de förmåner av motsvarande slag, som genom de statliga avlöningsreglementena tillerkänts tjänstemännen. Slutligen har stor livaktighet varit rådande på löneområdet samtidigt som en snabb utvidgning ägt rum beträffande förhandlingsväsendet. Även om någon ändrad rättslig reglering icke skett i sist angivna avseende, har tjänstemännens faktiska möjligheter att få förhandla eller överlägga med representanter för regeringen om sina löneförhållanden i hög grad vidgats.

Under den utveckling, som sålunda ägt rum och som förmodligen kommer att fortsätta, har en ändrad organisation av departementets statssekreteraravdelning visat sig nödvändig. Successivt har arbetet på denna avdelning uppdelats på två särskilda sektioner, varjämte vissa arbetsuppgifter av speciell art lagts på specialister av olika slag. Den ena sektionen handhar lönegradsfrågor och över huvud taget sådana frågor, som rör kontant ersättning med avlönings karaktär. På denna sektion faller alla tjänsteförteckningsfrågor, huvuddelen av departementets andel i budgetarbetet och det granskningsarbete, som äger rum i samband med expedieringen av riksdagens beslut beträffande avlöningsanslagen. Den andra sektionen har i huvudsak hand om löneförmåner av annan art, såsom sociala förmåner m. m. Denna sektion bör därjämte handha allt på civildepartementet ankommande författningsarbete inom löne- och pensionsområdet samt det omfattande granskningsarbete, som åvilar civildepartementet till följd av att ett förhållandevis stort antal författningar, som utfärdas genom andra departements försorg, t. ex. statsbidragsförfattningar, jämväl innehåller eller har samband med löne- och pensionsbestämmelser.

För att denna uppdelning av arbetet skall kunna innebära en verklig avlastning av särskilt statssekreterarens arbetsbörda bör i spetsen för vardera sektionen stå en byråchef i Cr 13. Då i departementets personalförteckning finnes upptagen endast en sådan tjänst, bör ytterligare en byråchefstjänst inrättas.

Vad angår de arbetsuppgifter av speciell art, som jag i det föregående berört, vill jag erinra om att enligt beslut vid 1952 års riksdag i departementet finnes inrättad en tjänst såsom förste aktuarie i Ce 29 för lönestatistiskt arbete och utredningar i anslutning till departementets överläggningar med personalorganisationerna. Andra arbetsuppgifter av speciell art har sedermera tillkommit för civildepartementet. Jag torde sålunda få erinra om att samarbetsorgan i form av särskilda nämnder (företagsnämnder, samarbetsnämnder etc.) numera inrättats vid de flesta statliga myndigheter. Sålunda finnes för närvarande företags- eller samarbetsnämnder vid 57 stat-

liga verk och myndigheter. De fördelar sig på 13 centrala och i runt tal 700 lokala nämnder. Omkring 225 000 anställningshavare beröres av dessa nämnders verksamhet. För den centrala handläggningen av samarbetsfrågorna har inom civildepartementet, liksom förhållandet är på övriga sektorer av arbetsmarknaden, anlitats en särskild befattningshavare. Denne har erhållit avlöning från tolfte huvudtitelns kommittéanslag. Tidpunkten synes nu vara inne att för dessa frågor inrätta en tjänst på departementets avlöningsstat. Tjänsten synes emellertid tills vidare böra vara extra. Jag förordar därför att för ändamålet beräknas medel för en tjänst i Cg 29. På innehavaren av denna tjänst bör ankomma att svara för den centrala handläggningen av uppkommande samarbetsfrågor, att noggrant följa utvecklingen av företagsdemokratien inom det statliga verksamhetsområdet och att företaga de utredningar beträffande hithörande spörsmål, som ej anses böra verkställas i annan ordning. I tjänstemannens arbetsuppgifter med avseende å den centrala handläggningen av samarbetsfrågorna bör såsom ett viktigt led ingå att bedriva erforderlig upplysningsverksamhet på detta område och att ägna uppmärksamhet åt olika åtgärder till främjande av samarbetsorganens verksamhet. I den mån på civildepartementet ankommer personalvårdsfrågor, bör dessa handläggas av denne tjänsteman, såsom t. ex. spörsmål angående de partiellt arbetsföras ställning i statstjänst.

Kostnaderna för inrättandet av de båda av mig föreslagna tjänsterna i Cr 13 och Cg 29 uppgår till sammanlagt i runt tal 55 000 kronor. Å andra sidan anser jag mig kunna förorda, att tolfte huvudtitelns kommittéanslag minskas med 75 000 kronor, även om det jämväl i fortsättningen torde bli erforderligt att i viss utsträckning inom departementet anlita sakkunniga, avlönade från detta anslag.»

Anslaget beräknas sålunda:

avlöning till departementschefen oförändrat 37 700 kronor;

avlöningar till ordinarie tjänstemän 320 400 (+ 26 500) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 212 300 (+ 22 500) kronor;

rörligt tillägg 139 400 (+ 72 600) kronor.

Anslaget beräknas alltså till 709 800 (+ 121 600) kronor.

Utskottet. Med hänsyn till vad departementschefen anfört rörande personalbehovet inom civildepartementet får utskottet tillstyrka förslaget om inrättande av en byråchefstjänst i Cr 13 samt en extra tjänst i Cg 29. Ej heller i övrigt har Kungl. Maj:ts förslag givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för civildepartementet uppföra ytterligare en tjänst såsom byråchef i Cr 13;

b) godkänna följande avlöningsstat för civildepartemen-

tet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	37 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	320 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	212 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	139 400
	Summa kronor 709 800

c) till *Civildepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 709 800 kronor.

2:o) **Civildepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 4), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Civildepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 44 000 kronor.

Vissa myndigheter

3:o) **Statens lönenämnd: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 4—6) föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens lönenämnd uppföra ytterligare en tjänst såsom förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst Ce 29, *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för lönenämnden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, *dels* ock till Statens lönenämnd: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 203 600 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 169 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, förutom vissa automatiska kostnadsförändringar, att hos nämnden inrättas ytterligare en föredragandetjänst, med placering såsom förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst Ce 29. Förslaget motiveras med att antalet till nämnden inkomna ärenden avsevärt ökat under de två senaste budgetåren och att den ökade arbetsbördan bedömts vara av bestående natur.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 23 200 (— 700) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 65 900 (+ 2 300) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 87 000 (+ 19 400) kronor; rörligt tillägg 27 500 (+ 13 600) kronor.
Anslaget beräknas alltså till 203 600 (+ 34 600) kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens lönenämnd uppföra ytterligare en tjänst såsom förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst Ce 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens lönenämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	23 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	65 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	87 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	27 500

Summa kronor 203 600

c) till *Statens lönenämnd*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 203 600 kronor.

4:o) *Statens lönenämnd: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 6), vilket innebär en anslagsökning med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens lönenämnd: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 12 000 kronor.

5:o) *Statens avtalsnämnd: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 7—9) föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens avtalsnämnd uppföra en tjänst såsom byrådirektör i högst Ce 33 och att ur förteckningen utesluta en tjänst såsom förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst Ce 29, *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens avtalsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, *dels ock* till *Statens avtalsnämnd*: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 198 800 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 188 400 kronor. Kungl. Maj:ts förslag innebär, förutom vissa automatiska kostnadsförändringar,

att en tjänst som byrådirektör, förste byråsekreterare eller byråsekreterare hos avtalsnämnden uppflyttas från f. n. högst Ce 31 till byrådirektörstjänst i högst Ce 33;

att en tjänst som förste byråsekreterare eller byråsekreterare uppflyttas från f. n. högst Ce 29 till högst Ce 31 med benämningen byrådirektör, förste byråsekreterare eller byråsekreterare;

att en kanslibiträdetsjänst i Ce 11 utbytes mot en kontoristtjänst i Ce 13; samt att medelsbehovet under anslaget nedräknas med 5 000 kronor till följd av att nämndens ersättning för biträde åt statsägda bolag från och med budgetåret 1956/57 ökar från 5 000 kronor till 10 000 kronor för år räknat.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 32 900 (— 2 500) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 16 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 124 800 (+ 1 700) kronor; rörligt tillägg 35 100 (+ 16 200) kronor.

Anslaget beräknas alltså till 198 800 (+ 10 400) kronor.

Utskottet. Med erinran att utskottet i utlåtande den 7 februari 1956, nr 14, tillstyrkt Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under För flera huvudtitlar gemensamma frågor framställda, med det nu förevarande överensstämmande förslaget i fråga om lönegradsuppflyttningar av vissa tjänster hos avtalsnämnden och då utskottet inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag i övrigt, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens avtalsnämnd uppföra en tjänst såsom byrådirektör i högst Ce 33 och att ur förteckningen utesluta en tjänst såsom förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst Ce 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens avtalsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	32 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	16 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	124 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	35 100
Summa kronor	208 800

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l

Ersättning för biträde åt statsägda bolag	10 000
Nettoutgift kronor	198 800

c) till *Statens avtalsnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 198 800 kronor.

6:o) **Statens avtalsnämnd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 10), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens avtalsnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 25 100 kronor.

7:o) **Statens pensionsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 7, s. 10—13) föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att ur personalförteckningen för statens pensionsanstalt utesluta en tjänst såsom förste aktuarie i Ca 29, *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för pensionsanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, *dels ock* till Statens pensionsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 849 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 777 000 kronor. Kungl. Maj:ts förslag innebär, förutom vissa automatiska kostnadsförändringar,

att en å pensionsanstaltens personalförteckning uppförd, f. n. vakant tjänst såsom förste aktuarie i Ca 29 avföres från personalförteckningen;

att för personalförstärkning å pensionsanstaltens försäkringssektion avses ett belopp av 13 000 kronor jämte rörligt tillägg därå, varvid förutsättes, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal i dess helhet får disponeras av pensionsanstalten för därmed avsett ändamål;

samt att, enär ytterligare två ordinarie kontorsbiträden förutsättes under nästa budgetår uppehålla högre icke-ordinarie tjänster, ett belopp av 13 900 kronor överföres från ordinarieposten till icke-ordinarieposten.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 159 500 (— 13 900) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 8 000 kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 513 400 (+ 23 400) kronor;

rörligt tillägg 168 100 (+ 62 500) kronor.

Anslaget beräknas alltså till 849 000 (+ 72 000) kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ur personalförteckningen för statens pensionsanstalt utesluta en tjänst såsom förste aktuarie i Ca 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	159 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	8 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	513 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	168 100

Summa kronor 849 000

c) till *Statens pensionsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 849 000 kronor.

8:o) **Statens pensionsanstalt: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 13), vilket innebär en anslagsökning med 7 500 kronor, föranledd av pensionsanstaltens utvidgning samt av inträdda prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens pensionsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 115 800 kronor.

Statliga pensionsväsendet

9:o) **Tjänstepensioneringen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 9—14, s. 14—18) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1956/57 anvisa

a) till *Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 133 000 000 kronor, därav 1 400 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) till *Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver* ett förslagsanslag av 3 200 000 kronor;

c) till *Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m.* ett förslagsanslag av 16 000 000 kronor, därav 7 200 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen;

d) till *Pensioner åt viss arbetarpersonal i statens tjänst* ett förslagsanslag av 675 000 kronor;

e) till *Vadstena krigsmanshuskassa* ett förslagsanslag av 550 000 kronor;

f) till *Pensionering av viss flottans gemenskap* ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

10:o) **Familjepensioneringen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 15 och 16, s. 18—20) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1956/57 anvisa

- a) till *Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 37 500 000 kronor, därav 300 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen;
- b) till *Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 2 750 000 kronor, därav 700 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

11:o) **Gemensamma anslag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 17 och 18, s. 20—22) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1956/57 anvisa

- a) till *Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.* ett anslag av 15 000 kronor;
- b) till *Diverse pensioner och understöd m. m.* ett förslagsanslag av 4 600 000 kronor.

Statsunderstödda pensionsväsendet

12:o) **Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 19—21, s. 22 och 23) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1956/57 anvisa

- a) till *Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt* ett förslagsanslag av 103 000 000 kronor;
- b) till *Statens andel i kostnaden för pensionering av vissa överåriga extra provinsialläkare* ett förslagsanslag av 5 000 kronor;
- c) till *Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt* ett anslag av 1 600 000 kronor.

Allmänna indragningsstaten

13:o) **Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 23 och 24) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

Diverse

14:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Kostnader för vissa förhandlingar m. m. Extra utgifter. Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjuk-**

försäkringen m. m. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 23—27, s. 24 och 25) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1956/57 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 127 000 kronor;

b) till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* ett reservationsanslag av 400 000 kronor;

c) till *Kostnader för vissa förhandlingar m. m.* ett förslagsanslag av 35 000 kronor;

d) till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 100 kronor;

e) till *Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.* ett förslagsanslag av 15 000 000 kronor.

Stockholm den 10 februari 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Näs-gård, Gillström, Boman, fröken Andersson, herrar Pålsson, Birger Andersson, Thun, Holmqvist, Elfving och Sunne; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malm-borg i Skövde, Andersson i Malmö, Ståhl, Åkerström, Rubbestad, Petter-son i Degerfors, Andersson i Mölndal, Thapper, Jansson i Kalix, Hansson i Skegrie, fröken Ager och herr Helén.